Moldova Suverană

COTIDIAN AL SOVIETULUI SUPREM ȘI AL GUVERNULUI R.S.S. MOLDOVA

Ziarul apare de la 1 mai 1924

MARȚI, 18 SEPTEMBRIE 1990 | NR. 219 (17528) | PREȚUL 3 cop.

UNIRE, MOLDOVENI! DEȘTEAPTĂ-TE, POPOR!

Duminică, 16 septembrie, în satul Lunga, raionul Dubăsari, a avut loc o Mare Adunare Națională

Reportaj fotografic, realizat de reporterii «Moldovei Suverane» Tudor IOVU și Eugeniu ROȘCOVANU.

Duminică la Lunga Dubăsarilor, malurile îngemănate ale bătrînului Nistru au renăscut prin întreaga suflare moldovenească din acest cadru geografic. Zeci de mii de oameni din toate satele și raioanele Moldovei, uniți în suflet și simțire aidoma celor trei culori ce ne-au ocrotit existența de-a lungul secolelor, convocați în Marea Adunare Națională, erau gata să se facă una cu pămîntul, cu apele și aerul, una cu mormintele strămoșilor, dar să nu cedeze nici o palmă de pămînt strămoșesc separatiștilor nelegiuiți. Și dacă amarul de lume, adunată pe «Cîmpia libertății» de la Lunga, a lăsat strugurul pe butuc, legumele: sfecla și porumbul nerecoltate și venise să scandeze într-o suflare: «Noi sîntem acasă!», «Nu vrem autonomie!», «Unire, moldoveni!», «Deșteaptă-te, popor!», ca s-o închele cu o aproape disperată chemare — «Libertate, de iubim, ori învingem, ori murim!» — înseamnă că cutiturii ne-a ajuns la os. Or, ce va să însemne o țară de oameni în aceste timpuri cînd pluralismul politic mai e înțeles de către unii drept libertinaj, ce echivalează cu totala lipsă de responsabilitate, omenie, cu ignorarea a tot ce s-ar numi bunăvoință omenească? Cînd prin jocu-i plin de trufie și aprăznicie antinaționalul internaționalist îți pîngărește mormintele și amintirea bravilor strămoși, cînd veneticul se vrea stăpîn peste casa și țara lui? Vă întreb, ce va să însemne o țară de oameni, cînd același iubitor de plaiuri străine pe care l-ai întîlnit mai ieri cu pîinea și sarea acestui mult pătimit pămînt, astăzi ar fi în stare să te izgonească pe tine însuți de la focul din vatra străbunilor?

NIMIC MAI MULT AR INSEMNA DECIT UNIRE.

Sfîntă zi de duminică va rămîne să frigă sufletul împărăginit al diriguitorilor care nu s-au rușinat să-și trimită, taman azi, consîngenii lo unde a fost arborat în sat, vorba mușneagului.

Mașina antinațională lucrează la regim maxim în ograda lui Mihail Nicolaev, iar el nici nu-și dă seama de cele ce se întîmplă...

mult pătimita Basarabie.

Am avut mai multe întîlniri cu oamenii de aici și m-am convins că lumea se trezește, indiferent de faptul că li se bagă pe gît «Dnestrovscaia pravda», care-i mînie cu neru-

Cuvîntarea lui Mircea SNEGUR

Mult stimați compatrioți!

Nu știu dacă există undeva un popor mai hărțuit de soartă și mai supus cruntelor încercări de-a lungul istoriei milenare decît neamul nostru, care din moși-strămoși și-a plămădit existența, doina, limba pe cele două maluri ale strămoșescului Nistru. Iată că și acum, la sfîrșitul acestui secol modern, din nou ne este pusă la încercare demnitatea și credința în bine, în oameni, în dreptate. Ne-am trezit cu toții în mijlocul unei vîlvătăi de patimi, de ură, de dezbinare, de ostilități, de violențe, de sînge vărsat. Ne-am trezit cu toții în mijlocul unei vîlvătăi de patimi, de ură, de dezbinare, de ostilități, de violențe, de sînge vărsat.

Sistemul administrativ-de comandă a promovat o politică antimoldovenească pe parcursul a multor decenii, făcînd totul ca să șteargă din memoria oamenilor istoria, să ponegrească cultura, să înjosească limba noastră, să ne impună o ideologie străină, să ne înstrăineze de valorile noastre naționale, de tradițiile și obiceiurile noastre, de credința noastră în Dumnezeu. Istoria acestui pămînt nu cunoaște ciocniri interetnice, deoarece noi, băștinașii, am trăit și, cred, vom trăi și de acum înainte ca frații cu acei care ne-au înțeles, ne-au susținut aspirațiile sfinte, cu acei care vor să contribuie la prosperarea Statului suveran Moldav.

Nedreptatea istorică a fost trecută prin mașina stalinistă a colectivizării forțate, a represiunilor și deportărilor. Iar mai apoi, după 1940, această mașină a fost pusă în funcțiune și în dreapta Nistrului.

păstrarea integrității teritoriale moștenite de la străbuni, păstrarea liniștii sociale și a bunei înțelegeri. Istoria acestui pămînt nu cunoaște ciocniri interetnice, deoarece noi, băștinașii, am trăit și, cred, vom trăi și de acum înainte ca frații cu acei care ne-au înțeles, ne-au susținut aspirațiile sfinte, cu acei care vor să contribuie la prosperarea Statului suveran Moldav.

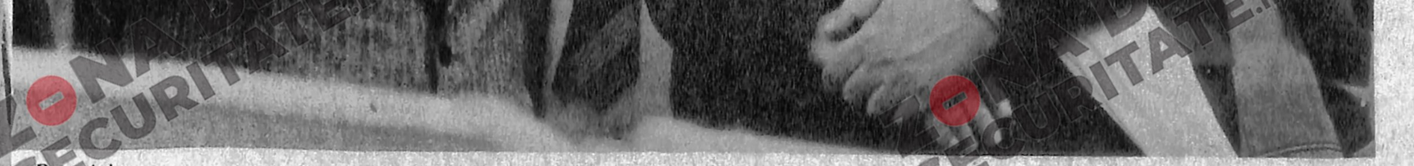
Prin Declarația cu privire la suveranitate republica își proclamă dreptul de a intra în stat și a legislațiilor adoptate de ea față de oricare alt stat, precum și față de normele tratatelor sau acordurilor internaționale. Adică, pe teritoriul R.S.S. Moldova nu poate să acționeze legile altui stat ori normele internaționale fără consimțămîntul Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova.

bunăvoință omenească? Cînd prin jocu-i plin de trufie și obrăznicie antinaționalul și internaționalist îți pîngărește mormintele și amintirea bravilor tăi strămoși, cînd veneticul se crează stăpîn peste casa și țara ta? Vă întreb, ce va să însemne o țară de oameni, cînd același iubitor de plaiuri străine pe care l-ai întîlnit mai ieri cu pîinea și sarea acestui mult pătimit pămînt, astăzi ar fi în stare să te izgonească pe tine însuți de la focul din vatra străbunilor?..

NIMIC MAI MULT AR INSEMNA DECIT UNIRE. Pînă cînd unitatea de cuget și de simțire, de inimi și gînd a fost arma noastră din totdeauna. Și tot de ea, de **unirea moldovenilor** se tem ca de foc criminalii de stat, vînzătorii de neam și de țară Pologov, Morozov și Smirnov, Volcova și Chindighelian, și tot soiul lor de demagogi, care s-au încumetat să ridice sabia separatismului asupra capetelor noastre ninse de brume și bătute de vînturile meleagului.

...**UNIRE MOLDOVENI!** — scanda mulțimea de oameni, adunată la Lunga din toate satele din stînga Nistrului în semn că nu vor mai permite nimănui să-i despartă de țară, să-i rupă de la frați și surori; în zadar de vorba dulce și falsă a celor trimiși de necuratul să semene vrajbă în casa și în sufletele noastre. **DESTEAPTĂ-TE, POPOR!** striga mulțimea, venită cu inima dezgolită, înfruntînd bîtăușii și cordoane postate pe la răscruci de drumuri, ca să acopere cu cele mai grele blesteme huda de mancurt ce le suflă în strună la niște neroți. Și lacrima amară ce s-a prelins pe obrazul femeilor în

Reportaj fotografic, realizat de reporterii «Moldovei Suverane» **Tudor IOVU** și **Eugeniu ROȘCOVANU.**

Cuvîntarea lui Mircea SNEGUR

sfîntă zi de duminică va rămîne să frigă sufletul împărăginit al diriguitorilor satelor care nu s-au rușinat să-și trimită, taman azi, consîngenii pe plantațiile de legume ori în livezi...

La Lunga oameni îngemănați cu țara se întrebau: ce va să însemne o republică suverană, cum trebuie să procedeze un popor băștinaș cînd o mînă de sefi-venetici îi scuipă cu nerușinare în suflet?.. Să plecăm și noi urechea la gîndurile și opiniile lor:

Mihail NICOLAEV (satul Dorotcaia):

— Am venit aici să mai vedem ce se face, ce conducere avem. Eu sînt pentru o singură Moldovă, cu o singură limbă vorbită, pentru o republică unitară, dar nu fărîmițată. Numai că iată cu steagul nu sînt de acord. Mai bine să rămînă cel vechi, că nu de alta, dar rușii rîd de Tricolor. Măcar cap de bou (!) să nu aibă pe el...

Ce-i drept, moș Mihail mi-a spus că nu știe care e drapelul cu adevărat al Moldovei. Căci din cîte a înțeles de la Diucarev, Pologov și Morozov, («experții» în istoria acestui ținut!) Tricolorul e «ruminschii flag». De aceea și s-a găsit unul care l-a «snimit» de acolo unde a fost arborat în sat, vorba moșneagului.

Mașina antinațională lucrează la regim maxim în ograda lui Mihail Nicolaev, iar el nici nu-și dă seama de cele ce se întîmplă...

Tot pentru integritatea Moldovei s-a pronunțat și un pedagog din Dorotcaia, dar cînd l-am rugat să se prezinte s-a ascuns în mulțime. E o boală caracteristică moldovenilor de aici — să vorbească din ascunziș. Firește, această maladie se resimte nu de zile bune.

Anatol CODRU, scriitor:

— Trăim grijile întregului popor al acestei republici mici, ale acestei năpăstuite țări. Aștept ca pămîntenii mei, compatrioții mei, care de asemenea au fost năpăstuiți sute de ani pe această palmă de pămînt, să se trezească din somnul de moarte, pentru că astăzi au poate ultima șansă cînd pot să-și consolideze puterile, să se debaraseze de otrava mincinunii, care a influențat nefast istoria, cultura, și civilizația neamului. Mă îngrijorează faptul că mulți consîngeni de-ai mei se mai află în hibernare sau sînt seduși, amăgiți de vînturile care au suflat pe aici și le-au încurcat mințile, făcîndu-i să-și urască frații de un sînge și de un neam, — frații basarabeni din mult pătimita Basarabie.

Am avut mai multe întîlniri cu oamenii de aici și m-am convins că lumea se trezește, indiferent de faptul că li se bagă pe gît «Dnestrovscaia pravda», care-i mînte cu nerușinare cum că ei nu sînt moldoveni. Asta e poate cea mai mare durere a mea. Cu toate acestea vreau să cred că această zi ne va ajuta să le scoatem pe toate la apă limpede. Oamenii se adună cu încetul și la Pîrîta, și în alte sate, discută și o spun ferm: noi sîntem și rămînem moldoveni, nu vrem să ne despărțim de frații noștri de peste Nistru.

Vasile DONEA, student la Institutul pedagogic din Tiraspol:

— Vin de la Tiraspol, adică tot din Moldova, și nu sînt singur aici, ci împreună cu zeci de consîngeni care luptă, neprecupețindu-și eforturile pentru apărarea integrității Republicii Moldova. Atmosfera în orașul din care venim e încordată, discriminarea continuă pe vechi, ba chiar, aș zice, că la amploare. E pîngărit tot ce-i moldovenesc, e distrus tot ce-i național. Cît

(Urmare în pag. 2).

Mult stimați compatrioți!

Nu știu dacă există undeva un popor mai hărțuit de soartă și mai supus cruntelor încercări de-a lungul istoriei milenare decît neamul nostru, care din moși- strămoși și-a plămădit existența, doina, limba pe cele două maluri ale sfîntului Nistru. Iată că și acum, la sfîrșitul acestui secol modern, din nou ne este pusă la încercare demnitatea și credința în bine, în omenie, înțelepciune.

Astăzi, cînd ne aflăm la primii pași pe calea construirii statului moldovenesc suveran, iarăși ne-am pomenit cu Nistrul înlăcrimat. Tristețea bătrînului rîu este oglinda tristeții noastre pentru faptul că anumite forțe vor să ne distrame pămîntul, ni-l vor fărîmițat, ca apoi să încerce din nou să ne dicteze.

Să nu uităm, că Moldovioara noastră a fost deja împărțită cu forța de către acei, care acum se află la groapa de gunoi a istoriei. Tot acolo le este locul și ucenicilor lor, care din anumite interese încearcă și astăzi să croiască harta Moldovei.

Știm cu toții, care-i situația reală la ora actuală în raioanele și localitățile din stînga Nistrului. Știm și cine-s acei, care vor să ne răpească pămîntul, să ne umilească, să ne înjosească. Știm, de asemenea, că această situație n-a apărut de ieri, ori de astăzi. Rădăcinile ei sînt mult mai adînci. Populația din Transnistria prima din neamul nostru a fost trecută prin mașina staliniștă a colectivizării forțate, a represiunilor și deportărilor. Iar mai apoi, după 1940, această mașină a fost pusă în funcțiune și în dreapta Nistrului.

Sistemul administrativ-de comandă a promovat o politică antimoldovenească pe parcursul a multor decenii, făcînd totul ca să șteargă din memoria oamenilor istoria, să ponegrească cultura, să înjosească și să strîmtoreze limba poporului băștinaș. Aici, desigur, am în vedere dispariția și a școlilor ucrainene, și ale altor conlocuitori.

Ani de-a rîndul și-au făcut mendrele personale și politice fel de fel de «lideri» care au împînzit acest pămînt, asigurîndu-și fotolii moi, speculînd și vehiculînd cu lozincile frăției de popoare, prieteniei și internaționalismului. Iar atunci, cînd poporul a început să-și revendice drepturile istorice la limbă, scris, obiceiuri, cultură, acești pseudointernaționaliști și pseudopatrioți, văzînd că pierd încrederea și scaunul de sub ei, au pus în funcțiune cunoscuta tactică: «dezbină și stăpînește», încercînd să ne împingă spre un război civil.

Poporul nostru e gata oricînd să dea ripostă cuvenită acestor acțiuni vitrege. E adevărat, moldovenii, găgăuzii, ucrainenii, rușii, evreii, bulgarii au interese etnice proprii. Dar au, totodată, un interes comun, un interes suprem — păstrarea integrității teritoriale moștenite de la străbuni, păstrarea liniștii sociale și a bunei înțelegeri. Istoria acestui pămînt nu cunoaște ciocniri interetnice, deoarece noi, băștinașii, am trăit și, cred, vom trăi și de acum înainte ca frații cu acei care ne-au înțeles, ne-au susținut aspirațiile sfinte, cu acei care vor să contribuie la prosperarea Statului suveran Moldav.

Nedreptatea și fărădelegile vor fi oprite. Actuala conducere a republicii a primit mandatul de încredere de la popor în condiții noi, democratice. Ea este și va fi una cu poporul, făcînd totul pentru adevărata lui prosperare.

Un act cu adevărat istoric, pentru destinele poporului, este Declarația cu privire la suveranitatea Republicii Sovietice Socialiste Moldova, adoptată de Sovietul Suprem la 23 iunie 1990.

Suveranitatea Moldovei își găsește expresia în două aspecte principiale: intern și extern. In aspect intern suveranitatea Statului Moldovenesc înseamnă independența Parlamentului ca organ suprem de stat. El este împuternicit să stabilească în societate norme de drept unic, să determine competența juridică a organelor de stat, administrative și a organizațiilor obștești, să investească cu drepturi și îndatoriri persoanele de răspundere etc.

In aspect extern suveranitatea statului nostru se exprimă prin independența puterii de stat și a legislațiilor adoptate de ea față de oricare alt stat, precum și față de normele tratatelor sau acordurilor internaționale. Adică, pe teritoriul R.S.S. Moldova nu poate să acționeze legile altui stat ori normele internaționale fără consimțămîntul Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova.

Prin Declarația cu privire la suveranitate republica își proclamă dreptul de a intra în uniuni de state, cărora le poate delega unele împuterniciri, dreptul de a retrage aceste împuterniciri sau de a ieși din aceste uniuni în modul stabilit de tratatul respectiv. La etapa actuală, în această ordine de idei participăm la lucrările comisiilor ce elaborează concepția comunității economice de state suverane sovietice.

Ideologii separatismului se străduie să interpreteze aceste articole ale Declarației drept tendință de a ne uni cu România, deși s-a spus nu o dată, că n-are nimeni intenții de așa fel. Aceste afirmații au același scop: de-a semăna instabilitate, vrajbă între băștinași și conlocuitori, pentru ca în aceste condiții să se mai poată menține măcar cîtuși de puțin vechile formații, regimul de stoarcere a bunurilor noastre în folosul altora, poate chiar în folosul mafiei.

Adevărul, după cum am spus, e altul: republica noastră participă în modul cel mai activ și constructiv la pregătirea noi-

(Sfîrșit în pag. 2).

Marea Adunare Națională

UNIRE, MOLDOVENI! DEȘTEAPTĂ-TE, POPOR!

(Urmare).

vom răbda oare această nerușinare, această bătaie de joc în cel mai direct sens al cuvîntului? Oare nu se știe că moldovenii din Tiraspol sînt lipsiți de orice informație veridică, că ni se bagă în buzunare, în lăditele poștale, pe sub ușile căminelor «Dnestrovscaia pravda», — acest buletin de bulevard care induce lumea în eroare? Vîrf la toate fac așa-numitele detașamente de autoapărare, altfel spus, armata orientată împotriva moldovenilor pe pămîntul lui Ștefan cel Mare. Cred că a venit timpul să fie luate cele mai drastice măsuri față de separatiști.

Ana VASILEVSCHI, constructor din orașul Tighina:

— Noi, vreo 300 de oameni din vechea cetate a lui Ștefan cel Mare, am ajuns la Marea Adunare Națională, înfruntînd obstacole nemaipomenite, fiind înjosiți și batjocoriți. Autoritățile orașului au refuzat să ne ofere mijloace de transport. Am venit cu autobuzele închiriate în raionul Căușeni, fiindcă nu puteam rămîne în afara grijilor și durerilor poporului. Unde mai pui că vrem să ne spunem în fața dumneavoastră durerile noastre, să declarăm că nu mai putem trăi în dezmățul șovin, care domnește la Tighina. Asemenea răuvoitori ca Pologov și Volcov ne aduc daună nu numai nouă, moldovenilor, ci îi pun în situații deloc plăcute chiar și pe ruși. Or, după atîtea nelegiuiri nu mai putem privi cu ochi buni la conlocuitorii noștri de limbă rusă. Unica noastră salvare rezidă în unire.

Constantin GOLOVATIC, (raionul Orhei):

— Cred că adunarea aceasta trebuia să aibă loc mai înainte. Dar încă nu-i tîrziu. Sireaca Țară a Moldovei mai poate fi salvată. Oricum, nu vom permite nimănui să ne ciopîrțească vatra — nici celor din Comrat, nici celor din Tiraspol. Și dacă e să vorbim fără ocolișuri, apoi creaturile statale declarate recent nu sînt decît niște pecingine pe pămîntul nostru... Noi am mai avut un Smirnov care și-a bătut joc de acest popor și care nu a fost tras la răspundere nici pînă acum. Oare nu din această cauză astăzi și-a ridicat capul un altul? Interesant, de ce ideologul din Tiraspol nu a binevoit să ne «onoreze» cu prezența la adunarea de azi, să privească în ochii acestui popor?.. Dacă nu vine el la noi, să mergem noi la el, dar cu mitiția. Acesta ar fi deznodămîntul.

* * *

Acestea sînt opiniile oamenilor cu care am discutat în preajma adunării. Cei prezenți îi întîmpină cu ovații și aplauze pe Mircea Snegur, Președintele R.S.S. Moldova, Mircea Druc, Prim-ministru al republicii, pe membrii Prezidiului Sovietului Suprem și Guvernului R.S.S. Moldova.

În cuvîntul introductiv Ion Mițcul, președintele executivului raional Dubăsari de deputați ai poporului, președintele comitetului de coordonare «Integritate», anunță, că la Marea Adunare Națională au sosit reprezentanți din toate raioanele și orașele Transnistriei, din multe localități ale Republicii Moldova.

Apoi i se oferă cuvîntul Președintelui Republicii. Tonul patetic al cuvîntării d-lui Mircea Snegur e susținut în luările de cuvînt ale celorlalți participanți la această mare manifestare a voinței moldovenilor din zona nistreană. Rînd pe rînd la microfon se apropie muncitori, colhoznici și intelectuali, bărbați și femei, oameni de diferite vîrste, oameni emoționați, oameni indignați, care au venit să-și spună durerea. Aici, acum. Pentru că mulți dintre ei nu au posibilitatea să vorbească în localitățile de unde au venit. Vocile li se pierd în țipete, șuierături «internaționaliste». Așa e la Tighina și Tiraspol, așa e la Slobozia și Rîbnița.

— Cine-i vinovat de situația în care ne-am pomenit? — se întrebă de la tribuna adunării Ion Tudoreanu de la Tiraspol. Și tot el avea să răspundă: regimul totalitar cu partidul aflat pînă acum la putere. La Tiraspol reprezentanții acestui regim îl constituie conducătorii întreprinderilor de subordonare unională. Ce fel de internaționaliști sînt liderii de acolo, dacă au lichidat ziarul moldovenesc, au oprit emisiunile radiofonice în limba moldovenească și tratează poporul doar cu informație unilaterală tip «Dnestrovskaia pravda». Aceștia sînt adevărați criminali de stat. Cerem parlamentului republicii să adopte cît mai curînd legea cu privire la cetățenie, să urgenteze naționalizarea întreprinderilor de subordonare unională.

— Mîine-poimîine, — afirmă Ion Cojuhari, locuitor din satul Lunga, — liderii-separatiști, de nu le va veni ceva pe plac, vor pleca pe alte pămînturi, vor încerca să turmenteze alte popoare. Noi însă nu avem unde pleca. Noi sîntem acasă!

«Noi sîntem acasă!». Această afirmație firească și plină de demnitate, care ne-a făcut să ne simțim adevărați stăpîni pe propriul destin, pare-se, prinde rădăcini și în conștiința Nistrului. Și nu numai a moldovenilor, dar și a rușilor, ucrainenilor, nemților, armenilor, care demult s-au stabilit cu traiul pe acest meleag.

Ei au vorbit la tribuna

Cuvîntarea lui Mircea SNEGUR

(Sfîrșit).

treprinde măsuri concrete pentru a obține funcționarea normală a economiei, de producerea și de distribuirea bunurilor materiale, crearea terveni schimbări esențiale în viața noastră economică. Nu

«Nistrul — fluviu al unității noastre!»

(Sfîrșit în pag. 3).

Ne-am săturat pînă-n gît
Cerem Guvernului să ne ajut
să scăpăm de colonialism. C
atît mai mult că emisarii tr
desc fără hodină, împrăștin
foi volante agramate, jignit
demnitatea poporului moldo
venesc. Chiar azi vreo 200 d
mancurți din sat, aduna
grămadă, cereau graniță la N
stru. Acum ei vor hotar, d
mîine vor striga: «Mulț, ul

Marea Adunare Națională

UNIRE, MOLDOVENI! DEȘTEAPTĂ-TE, POPOR!

APELUL

Marii Adunări Naționale către Sovietul Suprem al R.S.S. Moldova și Sovietele Supreme ale tuturor republicilor unionale, Președintele Uniunii R.S.S. M. S. GORBACIOV și Președintele R.S.S. Moldova M. I. SNEGUR, către toți locuitorii din R.S.S. Moldova

Republica Sovietică Socialistă Moldova traversează o perioadă grea. Ignorînd voința întregului popor, liderii separatismului și ai extremismului au proclamat în mod nelegal formarea a încă două state pe teritoriul multpătimit al republicii noastre. Aceste acțiuni au tensionat la maximum situația social-politică din republică, au adus poporul nostru în pragul unei catastrofe. Fiind conștienți de responsabilitatea istorică față de soarta R.S.S. Moldova, de viitorul copiilor și nepoților noștri, noi, oameni de bună credință, întruniți la Marea Adunare Națională a populației de pe malul stîng al Nistrului cu participarea fraților de pe malul drept, ne adresăm tuturor locuitorilor din R.S.S. Moldova.

Stimați compatrioți! În acest moment de grea încercare pentru Moldova să nu ne lăsăm induși în eroare de extremiștii separatiști și slugoii lor de orice orientare, să nu ne cruțăm eforturile pentru a consolida toate forțele sănătoase, să luptăm în modul cel mai hotărît și consecvent împotriva separatiștilor, pentru propășirea Moldovei noastre suverane și a porporului ei harnic, cinstit și mărinimos.

Exprimînd voința întregului popor al R.S.S. Moldova, Marea Adunare Națională condamnă în mod irevocabil orice acțiune îndreptate spre modificarea orînduirii de stat și încălcarea integrității teritoriale a republicii noastre, iar proclamarea așa-ziselor «r.s.s. moldovenească nistreană» și «r.s.s. găgăuză» o consideră drept act nelegal, anticonstituțional și antimoldovenesc, greșit din punct de vedere istoric și politic. Ne adresăm Președintelui Uniunii R.S.S. M. S. Gorbaciov Sovietelor Supreme ale tuturor republicilor unionale să nu recunoască proclamarea așaziselor republici găgăuze și nistreană, să dea o lovitură aventurierilor politici care vor să împingă Moldova în haosul unei catastrofe și caută pretutindeni sprijin în aceste acțiuni criminale; să dea o apreciere adecvată acelor forțe din centrul țării, care contribuie la destabilizarea situației social-politice în R.S.S. Moldova. Cerem Președintelui republicii M. I. Snegur și Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova să ia măsuri energice pentru a fi trași la răspundere în conformitate cu legile în vigoare inițiatorii și organizatorii acestor acțiuni anticonstituționale și antistatale.

Marea Adunare Națională îi cheamă insistent pe toți oamenii de bună credință să dea o ripostă hotărîtă oricăror manifestări de extremism și separatism, indiferent de faptul de cine sînt promovate. Ea se pronunță pentru o Moldovă unică și indivizibilă, pentru întărirea prieteniei dintre popoarele și grupurile etnice de pe teritoriul ei. A sosit momentul cînd noi toți, fără deosebire de apartenență socială, de naționalitate, trebuie să demonstrăm că sîntem patrioți adevărați și că susținem eforturile Parlamentului și ale Guvernului republicii pentru a scoate Moldova din impasul economic, politic, din criza socială și spirituală. Numai prin unire vom putea salva existența republicii noastre. Nu ne vom putea îndreptăți în fața urmașilor noștri, dacă nu vom asigura integritatea republicii și nu vom menține prietenia dintre popoarele ce locuiesc pe teritoriul ei. Instaurarea păcii și bunei înțelegeri a tuturor locuitorilor acestui pămînt este o datorie sfîntă a fiecărui cetățean al R.S.S. Moldova.

Textul Apelului a fost adoptat la Marea Adunare Națională din satul Lunga, raionul Dubăsari.

16 septembrie 1990.

(Sfîrșit).

raitesi na tu storonu». Să nu lăsăm fariseul la pragul casei părintești.

Celor prezenți la adunare le adresează fierbinți chemări spre unire și consolidare scriitorii Ion Vatamanu și Anatol Codru, Valentina Șerpul din Grigoriopol, Ana Vasilevschi din Tighina, actorul Sandu Aristin Cupcea, Radion Uzun din Comrat, Tudor Diordiev din orășelul Dnestrovsc și alții.

Vladimir Chiriac, colaborator la Academia de științe a R.S.S.M., dă citire unui Apel către toți moldovenii transnistreni semnat de un grup de deputați ai poporului, oameni de știință și cultură, băștinași din localitățile din partea stîngă a Nistrului.

O susținere fierbinte întîmpină cuvîntarea Primului-ministru al R.S.S. Moldova **Mircea DRUC**. Nu noi, — a spus dumnealui, — Dumnezeu a vrut ca moldovenii să trăiască între rîuri. Între Bug și Nistru sînt moldoveni. O palmă de pămînt, locuită de strămoșii noștri, moldovenii, care-s recunoscuți în abecedare, în cărțile de geografie, în limbajul curent — transnistria. Dumnezeu a vrut ca între Nistru și Prut să trăiască moldoveni, în această porțiune de pămînt recunoscută ca Basarabia. Dumnezeu a vrut ca între Prut și Carpați, între Prut și Siret între Marea Neagră și Carpați să locuiască moldoveni. Noi sîntem acasă! Nu mai putem să ne retragem.

Retragerea noastră a început demult, de cînd am pierdut prima capitală a statalității noastre — orașul Balta. Am pierdut pe cale pașnică, pe neobservate, fiind amăgiți de cei care astăzi pretind că sînt frații noștri și că ne vor binele și vor ei să ne restabilească statalitatea moldovenilor din transnistria. Ne-am retras cu durere spre Tiraspol. Dar am plecat și de acolo. Am pierdut capitala Tiraspol și ne-am retras la Chișinău. Dacă nu începea restructurarea, mai treceau cîțiva ani, și pierdeam și această capitală a Moldovei.

Dar odată cu restructurarea moldovenii au trecut în ofensivă și de azi înainte și sufletul, și inima, și creierul guvernului legitim al Moldovei se află aici, pe malul Nistrului. Sîntem la Lunga și Lunga intră azi în istorie.

Noi înaintăm spre Nistru în ofensivă pentru a ne apăra drepturile noastre și mîine ședința de lucru a Guvernului Republicii Moldova va avea loc aici, la Dubăsari.

Dar noi nu venim la frații noștri din transnistria ca niște cuceritori. Noi nu vom face ambrazură cu mitraliere. Prima cetate a noastră, care va fi aici, va fi grădinița de copii lărgită, mărită în satul Pîrîta, pe urmă școala din Coșnița. Vom da toate cele necesare ca Dubăsarii să reziste ca forțăreață a noastră, a moldovenilor.

Vom merge pînă la aceea că vom muta capitala republicii la Dubăsari, pe malul Nistrului, dar nu o vom ceda niciodată.

Am cedat în 1775, cînd nordul Moldovei a fost răpit de Austro-Ungaria, am cedat în nenumărate rînduri pentru că nu am putut să ne apărăm, iar acum sîntem putere, sîntem uniți, moldoveni, și nimeni nu ne va lua Nistru. Nistru va curge prin inima capitalei noastre, Nistru va curge și prin inima adevărată a poporului moldovenesc.

Am plutit împreună pe corabia restructurării alături de Poiogov, am plutit împreună pe corabia restructurării în primele zile ale sesiunii împreună cu Moroz, Smirnov, Iacovlev, crezînd că mergem spre limanul restructurării, spre care s-au îndreptat toate popoarele Uniunii Sovietice. Dar cînd aceștia și-au dat seama că nu-și pot face mendrele, au părăsit corabia restructurării.

Peste o săptămînă ședința de lucru a Guvernului va avea loc la Tighina. Cetatea lui Ștefan va fi liberă!

Participanții la Marea Adunare Națională adoptă în unanimitate o declarație către Sovietul Suprem al R.S.S. Moldova și Sovietele Supreme ale republicilor unionale, Președintele U.R.S.S. M. Gorbaciov și Președintele R.S.S.M. M. Snegur, către toți locuitorii R.S.S. Moldova.

. . .

Așa se întîmplă că și la finele acestui secol contradictoriu necazurile și durerile tot peste capul nostru se varsă. De parcă am fi cei mai nemiluiți... Oricum, chiar și atunci cînd sufletul ne freamătă de indignare și lacrima-și face loc sub pieoape tot doina și bocetul, balada și hora jucată scuturat ne-au fost sprijin și alinare. Iată că și aici, la Lunga neprețuite au fost momentele de alean, prilejuite de lăutarii lui Nicolae Botgros, însoțiți de interpreții de muzică populară Nicolae Cibotaru, Lidia Bejenaru, Valentina Cojocaru, cît și de splendida și inconfundabila Sofia Vicoveanca.

De la Marea Adunare Națională au relatat:
Sergiu VLĂDICA,
Iurie RUSNAC,
Mihai MIHAILEANU,
corespondenții noștri speciali.

